

SIIKAISTEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2019 ARVIOINTIKERTOMUS

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Valtuusto on kokouksessaan 8.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Anneli Lahtinen, pj	(4)	Vesa Viljanen	(0)
Leo Forss, vpj	(4)	Hannu Heikintalo	(0)
Matti Anttila	(4)	Heli Harju	(0)
Paavo Tuulensuu	(4)	Toivo Fridfelt	(0)
Maria Santti	(4)	Therese Rosenqvist	(0)

Kunnanvaltuusto on 29.5.2019 myöntänyt Seppo Lahtiselle eron tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä. Hänen tilalleen valittiin Vesa Viljanen.

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 4 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole ollut ns. pysyviä esteellisyyksiä.

1.2. Toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä mutta omana asianaan.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita tili- vuodelta 2019 vuosille 2017-2020 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2019 painopistealueena on ollut elinvoimalautakunnan alaiset toiminnot.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Elokuun kokouksessa 27.8.2019 kunnanjohtajaa sijaisti hallintopäällikkö. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös työohjelman mukainen arviointiteema.

Kunnanjohtajan ja hallintopäällikön lisäksi toimintavuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavina tekninen johtaja, ruokapalveluesimies ja sivistystoimenjohtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteineen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille. Lomakkeella on painotettu johtamistyöhön liittyviä asioita.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta on sopinut, että kaikki jäsenet seuraavat kaikkien toimielinten toimintaa. Tarkastuslautakunta on harkinnut seurantavastuun jakamista jäsenten välisellä keskinäisellä työnjaolla.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TULOSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus hallintokunnittain

Tarkastuslautakunta arvioi hallintokuntien ja niiden tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta seuraavasti:

Kunnanhallitus:

Tarkastuslautakunta on eri hallintokuntien kuulemisissa kartoittanut mm. millä tavoin tietotekniikkaa on hyödynnetty toiminnan kehittämisessä.

Kansalaisten on pitänyt koronapandemian johdosta ottaa käyttöön ja omaksua erilaisia sähköisiä toiminta- ja asiointitapoja osin pakonkin edessä. Voidaankin olettaa, että kynnys sähköisten palvelujen käyttöön on madaltunut kaikkien osapuolten taholta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan toiminnassa aktiivisesti haetaan uusia sähköisiä toimintatapoja, joilla voidaan parantaa toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Suunnitelmalliset asiakaskyselyt ovat yksi tärkeä osa toiminnan kehittämistä ja johtamista. Tietotekniikan kehittyessä kyselyiden toteuttamiseen sähköisesti tulee yhä enemmän erilaisia mahdollisuuksia.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnanhallitus seuraa aktiivisesti tietotekniikan kehitystä myös tältä osin ja tarvittaessa ohjaa hallintokuntia kyselyiden teknisessä toteuttamisessa ja hyödyntämisessä.

Hyvinvointilautakunta:

Hyvinvointilautakunnan arviointi on tehty sivistystoimenjohtajan kuulemisen yhteydessä 22.1.2020. Sivistystoimenjohtaja oli täyttänyt arviointilomakkeen, jossa oli esitety erilaisia johtamistyöhön liittyviä kysymyksiä.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota 5. ja 8. luokkalaisille tehtyihin liikunnallisuutta mittaavien Move-testien tuloksiin. Saadun selvityksen mukaan Siikaisten kunnan tulokset ovat olleet selkeästi keskimääräistä heikkommat. Lasten ja nuorten liikunnallisuuden lisäämiseksi tehtynä toimenpiteenä on mm. lisätty liikuntakerhoja ja osallistuttu kahdella joukkueella SPL Länsi-Suomen piirin futsal- ja jalkapallosarjoihin. Virallisiin sarjoihin osallistuminen on tehty yhteistyössä Siikaisten Sisun ja Merikarvian Innon kanssa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että heikkoihin testituloksiin on reagoitu konkreettisilla toimenpiteillä ja hyödyntämällä yhteistyöverkostoja. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten liikunnallisuuden lisäämiseksi tehtäviä toimenpiteitä jatketaan suunnitelmallisesti. Tarkastuslautakunta toteaa, liikuntamahdollisuuksien ja koko väestön liikunnallisuuden parantamisella on yhteys väestön hyvinvointiin.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että koulutoimessa kartoitetaan millä tavoin etäopetuksen ja muiden sähköisten toimintatapojen kokemuksia voitaisiin laajemmin ja pidemmällä aikavälillä hyödyntää kouluotoimessa.

Elinvoimalautakunta:

Elinvoimalautakunnan alaista toimintaa on arvioitu teknisen johtajan kuulemisissa 27.8.2019 ja 15.5.2020 sekä ruokapalveluesimiehen kuulemisessa 12.11.2019. Arvioinnin pohjana on ollut viranhaltijoiden täyttämät arvioitilomakkeet. Lomakkeilla oli esitetty erilaisia lähinnä johtamistyöhön liittyviä kysymyksiä, joihin viranhaltijat olivat laatineet vastaukset.

Toimiva sisäinen tiedottaminen on keskeinen osa tuloksellisesti toimivaa työyhteisöä. Arvioinilomakella on kysytty esim. millä tavoin henkilöstö pidetään ajan tasalla merkittävässä ja keskeisissä asioissa. Saatujen tietojen mukaan kunnan hallinnossa pidetään useita erilaisia työkokouksia. Säänölliset ja dokumentoidut työpaikkakokoukset ovat yksi hyvä sisäisen tiedottamisen väline. Tarkastuslautakunta toteaa, että saatujen selvitysten mukaan erityisesti ruokapalveluissa on käytössä asianmukaiset käytännöt sisäiseen tiedottamiseen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnanhallitus kartoittaa sisäiseen tiedottamiseen liittyvät käytännöt kunnan hallinnossa ja tarvittaessa ohjeistaa hyvien käytäntöjen kehittämisessä.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan ruokapalveluissa seurataan aterioiden yksikköhintoja. Yksikköhintojen seuraaminen on luonnollinen osa ruokapalvelujen ja teknisen toimen johtamistyötä. Tarkastuslautakunta kuitenkin korostaa, että ruokahuollon toimilla on myös selkeitä poikkihallinnollisia vaikutuksia, jotka tulee myös huomioida johtamistyössä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistöstrategiaa päivitetään vastaamaan tämänhetkistä kiinteistökantaa ja käytettävissä olevia resursseja. Tarkastuslautakunta suosittelee, että kiinteistöstrategiaan liitetään myös kunnallistekniset verkostot.

2.2. Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet

Toimintatuotot 1 702 t€ olivat 26 t€ suuremmat kuin talousarviossa. Toimintakulut 9 961 t€ olivat 2 070 t€ pienemmät kuin talousarviossa. Verotulot olivat 4 785 t€, joka on 19 t€ enemmän kuin talousarviossa. Valtionosuudet olivat 5 050 t€, joka on 120 t€ enemmän kuin talousarviossa.

Kunnan vuosikate oli ylijäämäinen 1 596 t€. Vuoden 2019 talousarviossa vuosikatteen oli arvioitu muodostuvan alijäämäiseksi talousarvioon tehtyjen muutosten jälkeen -641t€.

Tilikauden tulos muodostui suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen ylijäämäiseksi 1,1 M€, mikä on sama kuin tilikauden ylijäämä.

Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli 27,7 % ja lainakanta 1 303 €/asukas.

2.3. Investoinnit

Kunnan talousarviossa oli investointimenoja varten yhteensä 419 t€. Investointimenot toteutuivat 178 t€:n suuruisina. Suurin yksittäinen poikkeama valtuuston päättämiin määrärahoihin oli investointihanke ”kiinteistöjen maalaus ja korjaus”. Tähän oli suunniteltu käytettävät 98 900€ mutta oli käytetty vain 19 863,16€.

3. KUNTAKONSERNI

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Selvitys kohdistuu konsernijohtoon toimintaan, kunnan edustajien toimintaan tytäryhteisöissä ja siihen, miten tytäryhteisöille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomuksessa on annettu riittävästi selvityksiä kuntakonsernia koskevista asioista.

Konsernin kertynyt ylijäämä oli 2 214 €/asukas, lainakanta 1 614 €/asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 25,1%. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 1 075 € suurempi kuin poistot.

Kunnan tilinpäätös osoitti 1 058 t€ ja kuntakonserni 1 014 t€ ylijäämää vuodelta 2019. Ylijäämään muodostumiseen on suuresti vaikuttanut kertaluonteinen aikaisempien vuosien menojen oikaisu.

Tarkastuslautakunta korostaa pitkäjännitteisen talouden suunnittelun merkitystä. Tarkastuslautakunta toteaa myös, että kuntatalouden kehitykseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2019 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Siikaisissa 15.5.2020

Anneli Lahtinen
puheenjohtaja

Matti Anttila

Maria Santti

Paavo Tuulensuu